

LİSANSÜSTÜ ÖĞRENCİLERİN TEZ YAZIMINDA AKADEMİK ERTELEME DAVRANIŞLARININ İNCELENMESİ

Erkan Aydemir¹, Elvan Yıldırım²

Özet

Bu çalışmada, Sakarya Üniversitesi (SAÜ) Siyasal Bilgiler Fakültesi Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri (ÇEEİ) Bölümü doktora öğrencilerinin tez yazma sürecini negatif etkileyen unsurların neler olduğunun ve bu kapsamda tez yazma sürecinde doktora öğrencilerinin gösterdikleri akademik erteleme davranışlarının nedenlerini incelemek amaçlanmaktadır. Araştırma, doktora tez öğrencilerine, tez süreçlerini daha üretken bir süreç oluşturmalarında destek olacak öneriler sunmak ve farkındalık yaratmak anlamında önemlidir. Konunun sınırlı sayıda araştırılmış olması da ayrıca önemlidir.

Çalışmada tümevarımsal araştırma yaklaşımı, yöntem olarak nitel araştırma yöntemi, araştırma deseni olarak da olgubilim deseni kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme kapsamında ölçüt örnekleme yönteminden yararlanılmıştır. Veri toplama yöntemi olarak da görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırmada, yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla 7 doktora öğrencisiyle derinlemesine görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler sonrası edinilen verilerin dokümantasyonu yapılarak yazılı hale getirilmiş, araştırmacı tarafından defalarca okunarak ve temaları bulmak için tematik analiz yoluyla değerlendirilmeler yapılmıştır. Araştırma sonucunda doktora öğrencilerinin tez yazma süresince akademik erteleme davranışı sergilediklerini bu durumun kendilerinde stres ve kaygı durumu oluşturduğunu bunu aşmak için zaman yönetimi, planlama gibi yöntemler uyguladıkları saptanmıştır. Ayrıca akademisyenlerin aşırı idari iş yükünün de onlar için negatif durum oluşturduğu belirtilmiş bu durumun çözümüyle ilgili öneriler de araştırma sonucunda verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Lisansüstü Öğrenciler, Tez Yazma, Erteleme, Akademik Erteleme, Doktora Öğrencileri.

EXAMINING ACADEMIC PROCRASTINATION BEHAVIORS OF GRADUATE STUDENTS IN THESIS WRITING

Abstract

In this study, it is aimed to examine the factors that negatively affect the thesis writing process of doctoral students of Sakarya University Faculty of Political Sciences, Department of Labor Economics and Industrial Relations, and in this context, the reasons for the academic procrastination behaviors of the students during the thesis writing process. The research is important in terms of providing suggestions and raising awareness to doctoral thesis students that will support them in making their thesis processes more productive. It is also important that the subject has been researched in limited numbers.

In the study, the inductive research approach was used, the qualitative research method was used as the research method, and the phenomenology pattern was used as the research design, and the criterion sampling method was used within the scope of purposeful sampling.

¹ Sakarya Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü Doktora Öğrencisi (erkan.aydemir5@ogr.sakarya.edu.tr)

² Doç. Dr. Sakarya Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü (elvany@sakarya.edu.tr)

Interview technique was used as the data collection method. In the research, in-depth interviews were conducted with 8 doctoral thesis students through a semi-structured interview form. The data obtained were evaluated by reading and thematic analysis, which is a qualitative data analysis method that involves looking for patterns in the meaning of the data to find themes. As a result of the research, it was determined that doctoral students exhibited academic procrastination during the thesis writing process, and this situation created stress and anxiety in them, and they applied methods such as time management and planning to overcome this. In addition, it has been stated that the excessive administrative workload of academics creates a negative situation for them, and suggestions for the solution of this situation are given as a result of the research.

Key Words: Graduate Students, Thesis Writing, Postponement, Academic Postponement, Doctoral Students.

1. GİRİŞ

Günümüzde modern toplumlarda, günlük hayatta gerek iş dünyasında gerekse akademik hayatta erteleme davranışı ile sıklıkla karşılaşılmaktadır. Bireylerin yapmaları gereken işleri, sahip oldukları zamanları, olanakları ve enerjilerine rağmen ertelemeleri günlük hayatlarını olumsuz olarak etkilemektedir. Bireyler, planlama yapmadıkları ve zamanı doğru kullanamadıkları için çeşitli zorluklarla da karşılaşır. Bu durum onların motivasyonlarını düşürdükleri gibi stres seviyelerini artırır ve özgüvenlerini azaltır. Ertelemeyi bu anlamda kavram olarak tanımlamak, nasıl ortaya çıktığını ve bu soruna karşı yapılması gerekenleri araştırmak önemlidir. Akademide ise yapılan erteleme davranışını araştırmak ayrıca önemlidir. Araştırmanın temel hedefinde tez yazım sürecinde doktora öğrencilerinin sergiledikleri akademik erteleme davranışlarını derinlemesine incelemek yatmaktadır. Bu çerçevede çalışmada, erteleme davranışının neden ve sonuçları ve doktora sürecine etkilerinin nasıl ve ne yönde etkileri olduğu ele alınacaktır. Türkiye'deki doktora öğrencileri üzerine az sayıda yapılan akademik erteleme eğilimlerini inceleyerek çalışma literatüre katkıda bulunmayı hedeflemektedir. Çalışmada kullanılan nitel araştırma yöntemi ile alana yeni ve özgün bilgiler sunarak hem literatür genişlemesine hem de kavramsal ve kuramsal açıklayıcılığa katkı yapmak hedeflenmektedir. Ayrıca, çalışmanın bulguları, doktora öğrencilerine yönelik destek programlarının geliştirilmesine ve erteleme davranışlarını minimize edecek stratejilerin belirlenmesine katkı sağlayacak önemli veriler sunmayı amaçlamaktadır.

Kavram olarak bakıldığında “Erteleme”, literatürde farklı tanımlarla ele alınmış ve araştırılmıştır. İngilizcede ise 1550’li yıllarda “procrastination” kelimesiyle ifade edilmeye başlanmıştır (Ferrari, Johnson, McCown, 1995; akt., Yıldız ve Aslan, 2023:246). Erteleme kavramıyla ilgili literatürde çok çeşitli tanımlar yapılmıştır. Balkıs (2006:69) “Bireylerin yapmaları gereken işleri ve bağlı sorumlulukları, almaları gereken kararları ötelemesi ve geciktirilmesidir.” Knaus (2000) ise, “Kişinin ulaşması gereken hedefe ulaşmada performansını ayarlama yetisinin olmayışı ya da eksik olması halinde oluşan davranışsal durumudur” olarak tanımlamaktadır (akt., Benk, Ekmekçioğlu, Sökmen 2021:238). Yukarıda verilen tanımlara ve literatürdeki diğer tanımlara bakıldığında erteleme davranışının, bireyler arasında farklı zamanlarda sıklıkla görülebileceği gibi sadece akademik yaşamda değil günlük yaşamın her alanında da yaygın olarak görülen davranışsal bir durum olduğu ifade edilebilir.

2. Kavramsal Çerçeve

Erteleme eğiliminin çeşitli nedenleri vardır. Literatür incelendiğinde erteleme eğiliminin genel olarak; zamanın etkili şekilde yönetilememesi, önceliklerin belirlenememesi, etkili ve hedef odaklı çalışma alışkanlığının olmadığı gibi faktörlerle ilişkili olduğu görülmektedir (Balkıs, 2016:16). Öğrencilerin akademik olarak yapmaları gereken davranışlar ve buna bağlı olarak sorumlulukları vardır. Bu bağlamda öğrencilerden beklenen akademik olarak üzerine düşen sorumlulukları yerine getirmeleri ve akademik başarı sergilemeleridir. Öğrenciler, öğrenim hayatlarında akademik sorumluluklarını yerine getirirken bazı sorunlarla karşı karşıya kalmaktadırlar. Özer’e (2005) göre, akademik yaşamda öğrencilerde görülen önemli sorunlardan biri de olması muhtemel akademik erteleme davranışı olduğudur. Yapılan araştırmalar da akademik erteleme davranışının birçok öğrencide çok sık karşılaşılan bir davranış olarak ortaya çıktığını göstermektedir (Senecal, Koestner ve Vallerand, 1995; Milgram, Mey Tal ve Levison, 1998; Solomon ve Rothblum, 1984; akt., Balkıs, 2006:68). Ayrıca üniversite öğrencilerinin çoğunluğunun akademik erteleme davranışının yaptığını ortaya çıkardığı yapılan diğer çalışmalarda bunu desteklemektedir (Dewitte ve Schouwenburg, 2002 ; Ferrari vd., 1995; Özer, 2005; Potts 1987).

Akademik erteleme davranışlarında bulunan bireylerin erteleme eğiliminin okul başarısını olumsuz etkilemesinden ötürü engellenme duygusuna sahip oldukları (Solomon ve Rothblum, 1984; Yorulmaz, 2003) yoğun kaygı yaşadıkları (Ferrari, 1991; Sayers, 2003; akt. Erdoğan, 2019:5) bu öğrencilerin görev ve sorumluluklardan kaçtıkları gözlenmektedir (Schowenburg, 1995; akt. Erdoğan, 2019:5).

Akademik erteleme davranışının, ne olduğunun daha iyi anlaşılması için yapılan tanımlara bakılması gerekir: Akbay, Gizir (2010:61), akademik ertelemeyi, “Erteleme davranışının bir alt türüdür ve akademi ile ilgili görevleri içeren ve akademik işlerin çeşitli nedenlerden dolayı geciktirilmesidir.” olarak tanımlarken; Solomon ve Rothblum (1984:503), “Verilen ödevlerin, sınava hazırlıkların veya dönem sonu ödevlerinin son dakikada yapılmasıdır.” olarak tanımlamaktadırlar. Yapılan başka bir tanımda; ise bireylerin akademik görevlerin zamanında yerine bireyin yerine getirmemesi ve bunun sonucunda yüksek kaygı yaşayana kadar bunu ertelemesi olarak tanımlanmaktadır (Senecal vd., 1995; Gül vd. 2018:70).

Akademik erteleme davranışı ile ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında, kavramın “zaman yönetimi, başarısızlık korkusu, benlik değeri, akademik görevin niteliği, internet bağımlılığı gibi kavramlar” ile farklı değişken ve davranışlarla ilişkili olduğu görülmüştür (Güngör ve Koçak, 2020:5).

Sorumluluklarını ve yapması gereken işleri süresiz ve sayısız ertelen bireyler, erteleme süresince rahatlık duygusu içindedir. Fakat bu rahatlık duygusu kısa sürede olup erteleme sonrası bireylerin duygu ve düşüncelerinde kaygı yaratan bir duruma dönüşmektedir. Burka ve Yuen’e göre (1983) erteleme yapmanın 1- içsel sonuçlar ve 2-dışsal sonuçlar olmak üzere iki sonucu vardır. 1-İçsel sonuçlar “umutsuzluk, öfke, suçluluk, pişmanlık, yetersizlik, özgüven eksikliği” olarak ortaya çıkarken, 2- “Karşılaşılan fırsatların erteleme nedeniyle kaçırılması, çalışma yapmak için düzenli bir ortamın yokluğu, yaşam biçiminin planlı ve fayda sağlayacak şekilde olmaması” gibi diğer dışsal sonuçlar da ortaya çıkmaktadır.

Akademik erteleme davranışı içinde olan öğrencilerde yaşanan bu kaygı durumu ile birlikte kendini suçlama, yetersizlik, stres, kaygı, kendini başarısız hissetme gibi olumlu olmayan duygu durumları oluşmaktadır (Akbaş ve Gizir, 2010:61). Öğrencilerde görülen akademik erteleme davranış sonucunda, devamsızlık, okulu bırakma, dönem derslerinde başarısızlık gibi olumsuz durumlar görülmektedir (Baltacı, 2017). Lisansüstü öğrencilerin de karşılaştıkları bu sorunlar ürettikleri tezlerin kalitesine de etki etmektedir. Lisansüstü öğrenciler tez dönemi boyunca karşı karşıya kaldıkları sorunlara karşı akademik erteleme davranışı sergilemektedirler. Yapılan bu çalışma doktora öğrencilerinin akademik erteleme davranışlarının neler olduğunun belirlenmesi lisansüstü öğrencilerinin tez dönemlerini daha üretken geçirmelerini sağlamasına, yaşanan sorunların ortadan kalkması için destek olmasına ve üretilen tezlerin kalitesinin artması yönünde katkı sağlaması amacını taşımaktadır.

3. Araştırmanın Yöntemi

3.1. Araştırmanın Amacı ve Yöntemi

Bu çalışmanın amacı, Sakarya Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi (SAÜ) Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü (ÇEEİ) doktora öğrencilerinin, tez yazma sürecinde gösterdikleri akademik erteleme davranışlarının ve negatif unsurların neler olduğunu derinlemesine incelemektir. Teknolojide ve ilişkilerde yaşanan değişimle birlikte öğrencilerin de değişen akademik erteleme davranışları ile ilgili neler düşündüklerini ve tez yazmak isteyip yazamamalarına yönelik düşük motivasyonun nedenlerini anlamak da hedeflenmektedir.

Araştırmada, *nitel araştırma yöntemi* kullanılmıştır. Nitel araştırma, araştırmanın tasarımında ve sürecinde araştırmacıya esneklik sağlaması ve dinamik yapısı nedeniyle tercih edilmiştir. Nitel araştırma, günlük hayatta yer alan olaylar ve durumlar üzerine odaklanması ve bunlar üzerinde değiştirme yapılmadan yapılan araştırma işidir (Maxwell, 2008:215). Bu kapsamda araştırmada nitel veri toplama yöntemlerinin kullanılarak (gözlem, görüşme) durumların bütün olarak ve gerçekçi biçimde ortaya konulması hedeflenmiştir.

Araştırmada desen olarak, *olgubilim (fenomenoloji) deseni* kullanılmıştır. Olgubilim deseni, bireyin belli bir olguyu deneyimlemesi sonucu oluşturduğu anlamlara odaklanmaktadır (Creswell, 2021). Olgubilim çalışmalarında genellikle bir olguya ilişkin bireysel algıların ortaya çıkarılması ve yorumlanması amaçlanır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Bireylerin hayatlarını, yaşam tecrübelerini algılamalarını nasıl olduğunu, kişiler arasında olan ortak yönleri incelemek amacıyla olgubilim deseni araştırmacı tarafından uygun bir desen olarak tercih edilmiştir. Veri toplama yöntemi olarak, görüşme tekniği kullanılmıştır. Görüşmeler yarı yapılandırılmış görüşme formu ile gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın odak noktası doktora eğitimi sürecinde (ders, tez) olan doktora öğrencilerinin “erteleme” davranışı içerisinde değerlendirmektir. Bu kapsamda doktora öğrencilerinin eğitim sürecine başladıkları zamandan başlayarak tez yazma sürecine gelene kadar ortaya çıkan erteleme davranışını ve onları etkileyen negatif motivasyon unsurları da bir süreç olarak değerlendirilecektir.

3.2. Araştırmanın Katılımcıları

Araştırma için örneklem seçiminde amaçlı örnekleme türü kapsamında ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Sakarya Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü (ÇEEİ) öğretim üyelerinin doktora tez öğrencilerinin danışmanlığını yaptığı toplam 7 doktora öğrencisi ile yapılmıştır. Yin (2013; akt. Uyanık, Yıldırım, Dinçer (2021:951) çalışmasında nitel araştırmalarda altı ila on arasında yapılan mülakatın vaka araştırması için yeterli olacağını dile getirmektedir. Araştırmaya dahil edilen öğrencilerde temel ölçütler; Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümünde (ÇEEİ) doktora eğitimi ders dönemlerine devam etmeleri, tez dönemlerinde olmaları ya da tez dönem sürelerinin uzaması olarak belirlenmiştir. Doktora tez dönemlerinde bulunan iki farklı grubu incelemek amacıyla doktora dönemleri farklı katılımcılar belirlenmiştir. Araştırmada örneklem grubundaki katılımcılarla yapılan derinlemesine mülakatlarda literal replication/ birbirine benzer tekrarlara ulaşıldığı için ve birbirine benzer sonuçlar alınmaya başlandığı için yedi öğrenciden itibaren yeni kişilerle mülakatlar yapılması bırakılmıştır ve bu mülakatlar saha araştırması için yeterli görülmüştür.

Katılımcıların tamamı gönüllü olarak araştırmaya katılmışlardır. Katılımcıların genel özellikleri Tablo 1’de gösterilmektedir.

Tablo 1: Katılımcıların Genel Özellikleri

Sıra No	İsim Kodu	Yaş	Yaşadığı Şehir	Mesleği	Doktora Eğitim Dönemi
1	K1	37	Sakarya	Akademisyen	Tez Dönemi
2	K2	42	Sakarya	İdari Personel	Ders Dönemi
3	E1	43	Sakarya	Akademisyen	Ders Dönemi
4	K3	29	Sakarya	Akademisyen	Tez Dönemi
5	K4	42	Sakarya	Akademisyen	Ders Dönemi
6	E2	27	Sakarya	Akademisyen	Tez Dönemi
7	E3	33	Sakarya	Akademisyen	Tez Dönemi

K: Kadın, E: Erkek

3.3. Veri Toplama Yöntemi ve Veri Toplama Süreci

Araştırmanın uygulamalı kısmında veri toplamak için görüşme (mülakat) tekniği kullanılmıştır. Görüşmeler yarı yapılandırılmış sorular kullanılarak birebir mülakat tekniği ile gerçekleştirilmiştir. Alan yazında “*Akademik Erteleme*” ile ilgili çalışmalarda arasından yabancı literatürün (Burka ve Yuen, 1983; Ferrari, vd., 1995; Grecco, 1984; Knaus, 2003; Knaus, 2000) ve yerli literatürün (Aytekin, 2023; Özer ve Altun, 2011; Karabıyık Çeri, Çavuşoğlu, Gürol, 2015; Kandemir, 2016; Yeşiltaş, 2020; Gür, Bakırcı, Karabaş, Bayoğlu, Atli, 2018) yöntem bölümleri incelenmiştir. İncelenen çalışmalarda genelde nicel analiz yönteminin uygulandığı görülmüştür. Nitel analiz yöntemiyle yapılan çalışmaların sınırlı sayıda olduğu ya da olmadığı görülmüştür.

Bu kapsamda araştırmada, yapılan diğer çalışmalar da dikkate alınarak nitel çalışmaya uygun araştırma konusuyla ilgili, yapılacak mülakatlar için soru havuzu oluşturulmuştur. Soru havuzundan araştırma içeriği kapsamında görüşme soruları belirlenmiştir. Daha sonra sorularla ilgili iki uzmandan görüş alınmıştır. Uzman görüşü sonrasında görüşme soruları son haline getirilmiş ve soru formunun son hali

oluşturulmuştur. Görüşmeler; birebir derinlemesine bireysel görüşmelerden oluşmaktadır. Mülakatlar için katılımcıların kendilerini rahat hissedebileceği bir toplantı odası temin edilmiş ya da görüşmeler katılımcıların çalışma ofislerinde gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerde ilk olarak güven ortamını oluşturacak ve onların ısınmalarını sağlayacak demografik bilgileri içeren giriş soruları sorulmuştur. Araştırma konusu hakkında bilgisi olmayan katılımcılara soru sorulmadan önce bilgi verilmiştir. Mülakatlarda görüşme öncesi “*Gönüllü Onam Bildirim Formu*” katılımcılara açıklanmış ve imzalatılmıştır. Daha sonra katılımcılardan alınan izin ile görüşmelerin ses kaydı alınmıştır. Görüşmeler, görüşmecinin tuttuğu notlar, gözlem ve edindiği izlenimler sonucunda veriler toplanmıştır. Soru formu toplam 6 sorudan oluşmaktadır. Bu sorular demografik bilgileri ve çalışmanın içeriği içermektedir. Görüşme soruları aşağıda verilmiştir.

GÖRÜŞME SORU FORMU

1. Kısaca kendinizden bahseder misiniz?

- **Adı-Soyadı** :
 - **Cinsiyet** :
 - **Yaş** :
 - **Yaşadığı Şehir** :
 - **Tez Dönemi Süreci** :
1. “*Erteleme*” denince aklınıza ilk ne geliyor? Neden?
 2. Tez sürecinde (*ders, sınav, ödev, tez yazmak, makale yazmak*) akademik olarak erteleme davranışı olur mu? Hangi dönemlerde daha sık olur? Neden?
 3. Akademik ertelemeye neden olan faktörler sizce neler olabilir?
 4. Siz akademik erteleme davranışında bulunuyor musunuz? Nasıl ve Ne şekilde ertelemeye bulunuyorsunuz?
 5. Erteleme davranışına neden olan faktörlerin üstesinden geliyor musunuz? Geliyorsanız nasıl geliyorsunuz ve neler yapıyorsunuz?
 6. Akademik erteleme durumunda duygularınızda bir değişiklik oluyor mu? Evetse nasıl bir duygusal durum oluyor? Açıklayabilir misiniz?

3.4. Verilerin Analizi

Araştırmada veriler, “İçerik Analizi” yöntemiyle analiz edilmiştir. İçerik analizi; metin öğelerinin tümevarım veya tümdengelim yöntemi kullanılarak oluşturulan kategorilere ayrılmış metin analizi yöntemi olup (Takmaz Demirel, 2023:34) katılımcıların yazdıklarının ve söylediklerinin sayısallaştırılması süreci olarak tanımlanmaktadır (Simon, Burstein, 1985; akt., Alanka 2024:69) İçerik analizinde kategorileştirmenin amacı, araştırmayı daha sistematik bir hale getirmektir. İçerik analizi sürecinde yinelenen, birbiriyle çağrışım yapan veriler; tanımlanır, sınıflandırılır, kodlanır ve kategorileştirilir. Bunun amacı, araştırmayı okuyanların bu verileri daha kolay anlamlandırmasına ve yorumlamasına yardımcı olmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 139). Araştırmacının verilerin analiz etmesi ve değerlendirmesi aşağıdaki belirtilen adımlarda gerçekleştirilmiştir:

- Tümevarımcı bir yaklaşımla yapılan araştırmada ilk olarak, çalışma grubunda yer alan katılımcı kız öğrenciler K (Kız), erkek öğrenciler ise E (Erkek) şeklinde kodlanmıştır.
- Daha sonra araştırma, örneklem grubundaki katılımcılarla yapılan görüşmeler sonrasında elde edilen verilerin dokümantasyonu yapılmıştır. Görüşmeler yazılı hale getirilmiştir.
- Dokümantasyonu yapılan görüşmeler üzerinde kodlamalar yapılmıştır. Kodlamalar, önceden bir kod içeriği olmadan, verilen yanıtlara bağlı kalınarak, derinlemesine bir araştırma yaklaşımıyla yapılmıştır.
- Kodlamalar yapılırken, ana kodlar ve bu kodların altında yer alan alt kodlar belirlenmiştir. Daha sonra kod listesi oluşturulmuştur. Kod listesi literatürden ve saha çalışmalarından elde edilen kapsamda oluşturulmuştur. Daha sonra sahadan elde edilen görüşme verileri belirli aralıklarla birçok kez okunarak katılımcıların söylemlerinden ek kodlar oluşturulmuştur.
- Kodlarda, kendi aralarında değerlendirilerek benzer olanlar gruplanmış, farklı olanlar ayrı olarak belirtilerek kategori ve temalar oluşturulmuştur.
- Son olarak oluşturulan kodlar, kategoriler ve temalar araştırmacı tarafından tekrar değerlendirilmiştir.

- Daha sonra veriler alan uzmanı iki akademisyenin görüşlerine ve değerlendirmelerine sunulmuştur. Değerlendirmeler sonucunda kod, kategori ve temaların son şekli belirlenerek okuyucuların anlayacağı bir biçimde açıklanmıştır.

3.5. Bulgular

3.5.1. Kod ve Kategorilerin Genel Görünümü

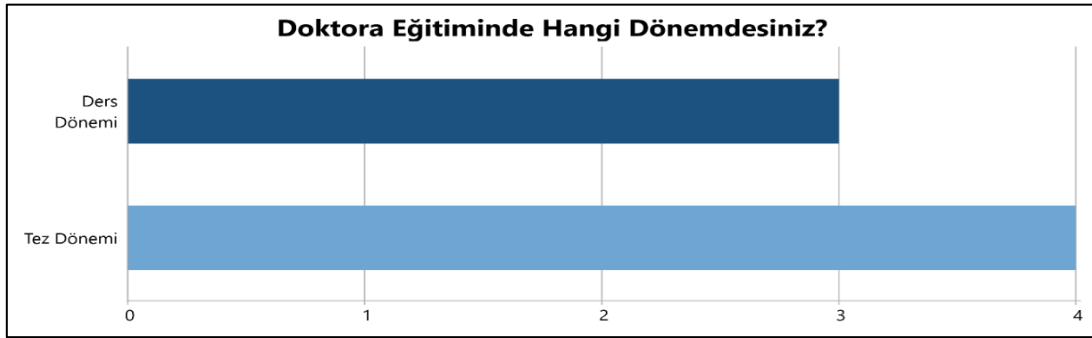
Analizler nitel analiz programı Maxqda ile gerçekleştirilmiştir. Analiz sonucunda elde edilen kodların ve kategorilerin genel görünümleri aşağıda belirtilen matris tablo ile verilmiştir. Matris tablosunun verilmesinin amacı araştırmayı okuyanların, araştırmanın genel görünümünü algılamasına aynı zamanda kodların ve kategorileri somutlaştırarak araştırmayı anlamasına yardımcı olmaktır. Tablonun daha iyi anlaşılması için aşağıda açıklayıcı maddeler belirtilmiştir:

- Tabloya bakıldığında; satırlar kodları, sütunlar çalışma grubundaki katılımcıları temsil etmektedir.
- Tabloda görülen kutucukların boyutlarının; büyük olması, küçük olması ya da renklerinin değişik olması katılımcıların sorulara verdikleri ifadelerin yoğun olduğunu ve yapılan vurguların değişikliğini ifade etmektedir.

3.5.2.Kodların Kategori Düzeyinde Dağılımları

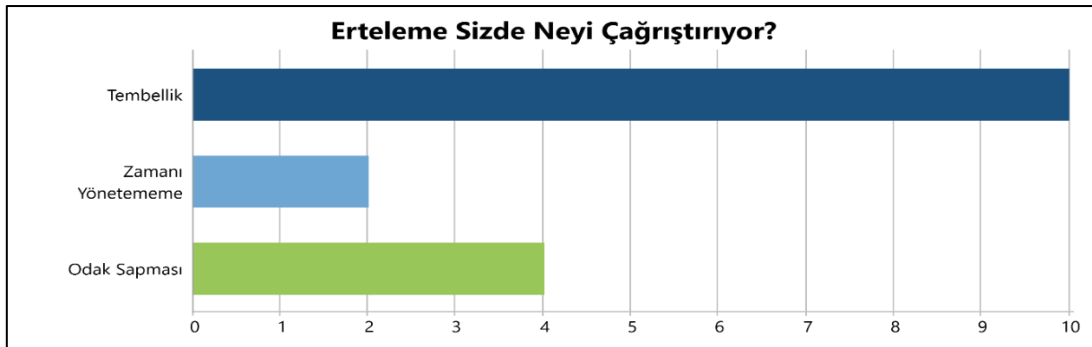
Tablo 2'ye bakıldığında, saha araştırmalarında elde edilen verilerin analizlerin sonucunda yedi temel kategori ve kategorileri oluşturan kodlar görülmektedir. Demografik bilgileri içeren kodlar ve alt kodlar genel bir tabloda yer verildiği için bu bölümde yer verilmemiştir. Yapılan analizler sonrasında oluşturulan kodlar ve kategorilerin neyi ifade ettiğinin daha iyi anlaşılması ve okuyucunun araştırmayı daha somut bir görünümde algılaması için kod ve kategorilere bağlı olarak grafikler oluşturulmuş bu grafikleri destekleyecek katılımcı görüşleri grafikler altında araştırmacının görüş/yorumlarıyla verilerle analiz daha derin ve detaylı bir şekilde belirtilmiştir.

Grafik 1: Doktora Eğitim Dönemi

Katılımcıların çoğunluğu tez döneminde olduklarını, diğerleri ise doktora ders döneminde olduklarını ifade etmişlerdir.

Grafik 2: Erteleme Sizde Neyi Çağırıyor?

Araştırmaya katılan katılımcıların çoğu erteleme kavramını ağırlıklı olarak tembellik kavramı ile ifade etmişlerdir. Tembellik kavramını; ötelemek, zamanında yapamamak

ve zamana bırakmak şeklinde belirtmişlerdir. Kodlar ve kategoriler olarak belirtilen bazı katılımcıların ifadelerinin örnekleri aşağıda belirtilmiştir:

“K2: Erteleme denince aklıma, öncelikleri seçme, zamana bırakma geliyor. Çünkü aile hayatınız var ve siz ailenize zaman ayırmanız gerekiyor. Bu nedenle öncelikleriniz değişiyor. Akademik çalışmalarınızı ertelemek durumunda kalıyorsunuz. Bazen de şu zamanda yaparım dediğiniz zamana bırakıyorsunuz ve yapmıyorsunuz.”

“K3: Tembellik falan böyle çağrıştırdı benim için. Bana “Tembellik, Bahane” gibi böyle olumsuz kavramları çağrıştırıyor. Böyle olumsuz bir yerden hani yaklaşıyorum kavrama öyle söyleyeyim.”

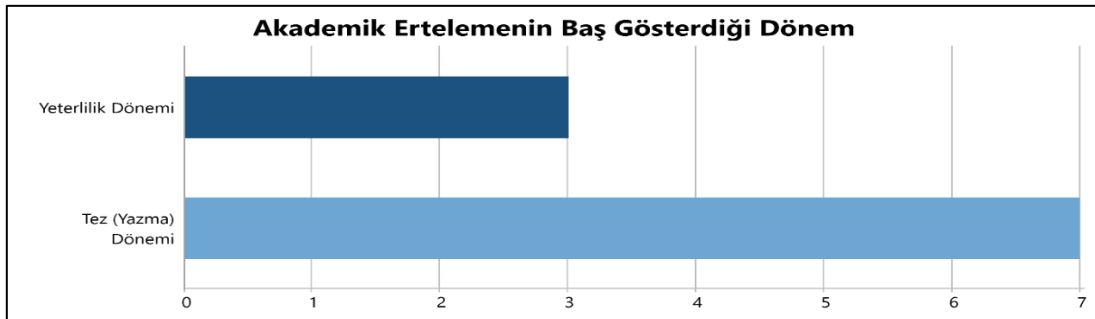
“E1: Erteleme denince aklıma doğal vakitte yapılan işlerin yapılamaması demek, geç kalmak ya da yetişememek geliyor.”

“K4: Erteleme denince ilk aklıma gelen İş- yaşam dengesinin olmamasından dolayı oluşan farklılık olumsuzluk. Tek bir kelimeyle söyleyecek olursak ötelemek ya da kaçmak diyebiliriz.”

“E2: Erteleme bir öğrencilik süreci açısından bizim için bir doktora tezi nispetinde aslında kariyeriniz açısından çalışmalarınızın bazılarını bir sıraya koyma önceliklerinizi tekrardan belirleme olarak söyleyebilirim.”

“E3: Ya sonuçta bizim elimizdeki bir şey, bireyden kaynaklanan bir durum. Yani ertelemek çok önemli bir şey olmadığı sürece. Yani başka çok önemli şeyler devreye girmediği sürece erteleme yapmamaya çalışıyoruz. İşler yapılabilir, işimizde o şekilde halledebiliriz ama biz genelde kendi tembelliğimizden.”

Grafik 3: Akademik Ertelemenin Baş Gösterdiği Dönem

Yapılan analizde araştırmaya katılan katılımcıların çoğunluğu akademik çalışmalarda erteleme davranışının tez (yazma) döneminde oluştuğunu ifade etmişlerdir. Bir kısmı tez (yazma) dönemi ve yeterlilik dönemi olarak iki farklı yanıt vermişlerdir. Kodlar ve

kategoriler olarak belirtilen bazı katılımcıların ifadelerinin örnekleri aşağıda belirtilmiştir:

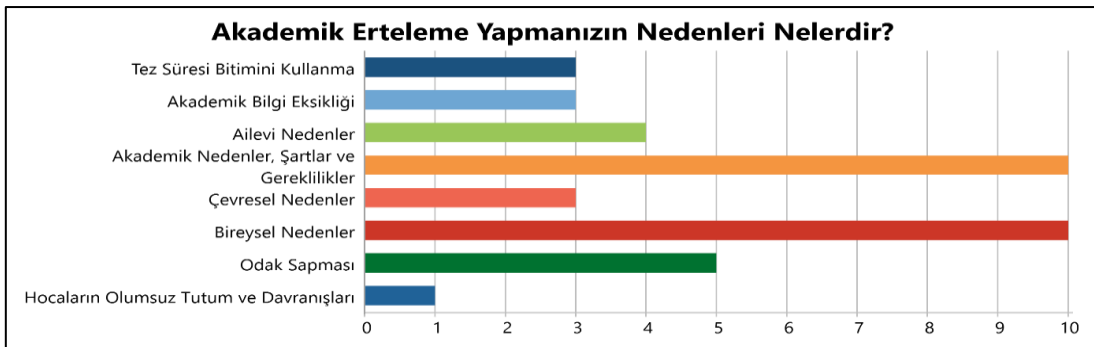
“E3: Doktora sürecinde evet olur. Ben 50-d’li bir araştırma görevlisiydim. Bu işte birkaç ay öncesine kadar 50-d’li bir araştırma görevlisinin temel özelliği doktora bittiğinde hemen kadro açılmazsa doktora öğretmesi kadrosu ilişkin kesiliyor. Yani öğrencilikle alakalı bir durum. Öğrenciliğin bittiğinde. İlişkin kesildiği için zaten mümkün olduğu kadar tezi de erteliyorsun.”

“K4: Ders dönemindeyiz bu dönemde dersler ve okumalar sebebiyle bir isteksizlik olabilir. Havalarda güzel bu nedenle önceliğimiz de değişebilir. Yeterlilik de ise çok konu olacak okumamız gereken birçok makale ve kitap olacak. Zamanımız olmayacak hepsi için bu nedenle bazılarını okumayacağız ya da okumak istemeyeceğiz. Tez aşamasında ise mutlaka olacak.”

“E1: Yeterlilik dönemi zorlu bir süreç sanırım birçok alanın konusuna aynı anda çalışmak benim için zor olacak. Bu dönem benim için ertelemenin sık olduğu bir dönem olduğunu söyleyebilirim. Tez araştırma dönemi ve azma dönemi de zor olabilir çünkü akademik olarak tüm süreçlere hakim olmak zorundasınız. Yeterli araştırma bilgisine, yonteme hakim olmadığınız zaman erteleme hatta teze küsme davranışı da olacaktır.”

“K2: Şu an ders dönemindeyim bu süreçte derste okumam gereken konuları yetiştiremem, zamanı yönetememe ve öncelikleri değiştirme gibi durumlar olabiliyor. Tez yazma benim için ertelemenin en çok olacağı zaman. Çünkü uzun bir süreç ve bu süreçte motivasyonunuz düşecek yazmak istemeyeceksiniz, sizi zorlayacak çok şey olacak. Danışman hocaların size vakit ayırması ve yönlendirmesi de ertelemeye neden olacak unsurlardan biri.”

Grafik 4: Akademik Ertelemenin Yapılmasının Nedenleri

Vakalarla yapılan mülakatlar çerçevesinde katılımcılar, akademik erteleme yapmalarının nedenlerini ağırlıklı olarak akademik şartlar, nedenler ve gerekliliklere olarak ifade etmişlerdir. Aynı zamanda bireysel nedenlerin de aynı oranda etki ettiklerini belirtmişlerdir. Kodlar ve kategoriler olarak belirtilen bazı katılımcıların ifadelerinin örnekleri aşağıda belirtilmiştir:

“K3: Mesela bazı idari görevler yapmak durumunda kalıyoruz ondan dolayı. Buradaki iş yükümüzün fazlalığından kaynaklanan idari görev yükümüz var. Teze odaklanmadığımızı söyleyebiliriz.”

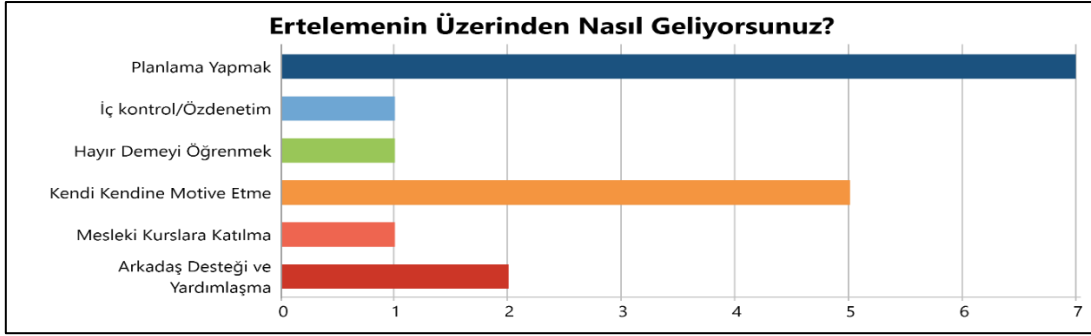
“E3: Akademisyenlik zaten direk sana sorumluluklar yükleyen bir iş. Yani bu işe girdikten sonra sizden sadece şey beklenmiyor. Ne bileyim tek derdiniz tez olmuyor. Orada ne yapıyoruz giriyoruz, idari işlerde var. Ayrıca idari işlerin yanından da bizden işte makale yazmamızda bekleniyor. Bildiri sunmamızda bekleniyor. Proje yapmamızda bekleniyor. Kitap bölümü yapmamız da bekleniyor. Hepsi bekleniyor. Bu doğal olarak ertelemeye neden olabiliyor.”

“K4: Erteleme şöyle ki özellikle okula geldiğim günlerde oluyor. İsteksizlik ve motivasyon kaybı oluyor. Başka bir bölümde okudum şu an doktora yaptığım alan farklı. Bu nedenle derslerde daha aktif olmam gerekiyor. Derslere daha çok zaman ayırmam ve daha çok okuma yapmam gerektiğini biliyorum. İş ve aile dengesi de bazen dengede olmuyor. Bu nedenle erteliyorum. Bazen de iş yoğunluğumdan vakit ayıramıyorum bu da erteleme için bir neden olabilir benim için.”

“K2: Her öğrencide mutlaka erteleme davranışı olur. Bazen öğrencinin kendisinde bazen okuldan dolayı bir erteleme olur. Bende de zaman zaman erteleme oluyor. Kalabalık bir ailede yaşıyorum. Düzenli ders çalışma ortamım olmadığından dolayı derslere yeterince zaman ayıramıyorum. Evimize gelen misafire hayır diyemezsin, sorumlulukların fazla bu nedenle bir erteleme oluyor.”

“E1: Doktora ders dönemindeyim ders dönemi yoğunluğu, hocaların okumamız için verdikleri makaleler ve tavsiye ettiği kitaplar için zaman ayırmamız gerekiyor. İş ve ailemize de zaman ayırmamız gerekiyor. Bu nedenle öncelik sıralamamızda akademik çalışma gerilere atılıyor. Önceliğimiz farklı oluyor.”

Grafik 5: Ertelemenin Üzerinden Nasıl Geliyorsunuz?

Vakalarla yapılan mülakatlar çerçevesinde katılımcılar, erteleme davranışının üstesinden plan yaparak geldiklerini ifade etmişlerdir. Aynı zamanda kendilerini motive etmenin de ertelemenin üstesinden gelmek için önemli olduğunu belirtmişlerdir. Kodlar ve kategoriler olarak belirtilen bazı katılımcıların ifadelerinin örnekleri aşağıda belirtilmiştir:

“E1: Bu durumu aşmak için sonra kendimi motive ediyorum. Doktoraya madem başladım bitirmem lazım, hedeflerim var, bu benim için gerekli diyerek kendimi motive ediyorum. Dersi ya da okumayı ya da sınav zamanlarında stresli oluyorum geceleri bile ders çalışarak zamanı verimli kullanmaya çalışıyorum.”

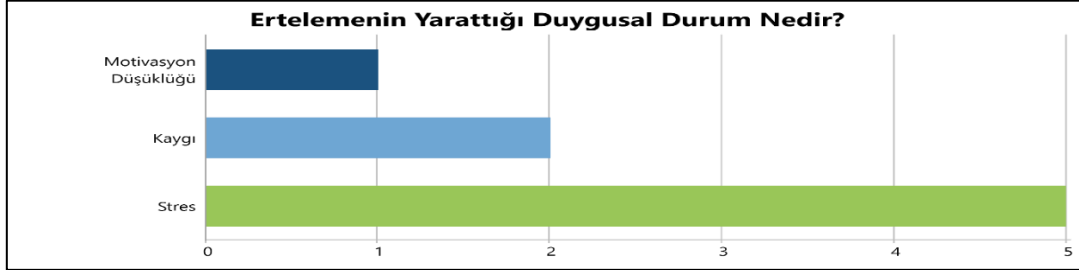
“K4: Erteleme yaptığımda biliyorum ki planlı olmak plan yapmak bu işin çözümü. Haftalık planlar yapıp bunlara uymaya çalışıyorum. Ne okuyacağım, süresi ne olacak, derste hoca ne istemiş ne zaman araştırma yapacağım onlar üzerinde duruyorum. İnternette araştırmalar yapıyorum derse gelmeden önce. İşte de zaman kalırsa araştırma konularına bakıyorum. Arkadaşlarımla kurduğumuz sosyal medya gurubunda birbirimize hatırlatmalarda bulunuyoruz.”

“K3: Mesela ben lisans döneminde falan da son gün ders çalışan bir öğrenci asla değildim. Hatta son gün erkenden uyur. Sabah sınava giderdim, daha öncesinden hallediyordum. Burada şimdi doktorada da mesela bakıyorum. Tez yeterliliğe zamanında çalıştım. Bir sıkıntı olmadı izlemede. Hani düzgün bir şekilde zamanında yapabiliyorum. Mesela biriyle bir şey çalışacaksam bir takvim belirliyoruz ayın on beşinde yapacağız diye ben o takvime uyarım.”

“K2: Evimde hatırlatıcılar hazırlıyorum, bu hatırlatıcıları görerek ders çalışmaya başlıyorum ya da şu zamanda kendimi motive ederek ayıracağım zamanı belirliyorum. Ayrıca arkadaşlarımız arasında kurduğumuz sosyal ağlarla birbirimize destek

oluyoruz, doküman ve fikir alışverişinde bulunuyoruz. Bazen planlama konusunda da şu zamanda çalışsak yetiştiririz dediğimiz planlamalarımız da oluyor.”

Grafik 6: Ertelemenin Yarattığı Duygusal Durum Nedir?

Araştırmaya katılan katılımcılar ertelemenin kendilerinde yarattığı duygusal durumu stres olarak ifade etmişlerdir. Daha sonra gelen duygusal durumların kaygı ve motivasyon düşüklüğü olduğunu belirtmişlerdir. Kodlar ve kategoriler olarak belirtilen bazı katılımcıların ifadelerinin örnekleri aşağıda belirtilmiştir:

“K2: Ders zamanında, makale okumadığım ya da sınav zamanda yeterince çalışmadığım zaman stres oluyorum. Genelde öğrenciler son gün çalışır. Bunun nedeni de plansızlık, bu durumu ben de yaşadığımda stres kaçınılmaz oluyor.”

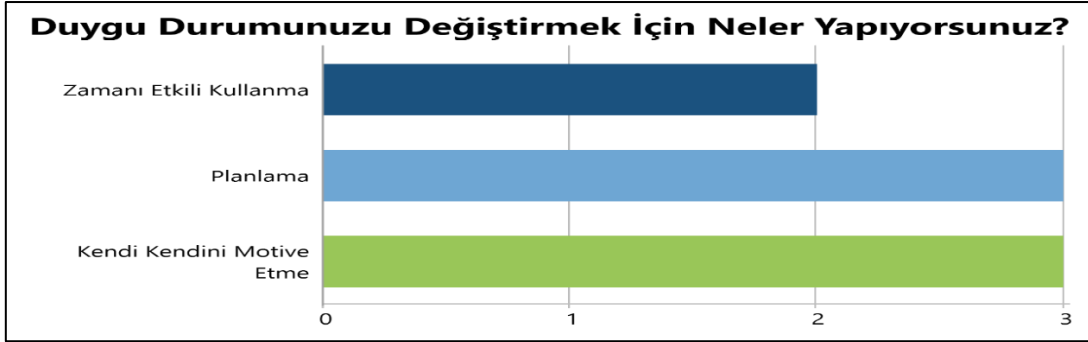
“K1: Yani psikolojimi etkileyen durumlarda oluyor, kötü etkiliyor tabii ki. Stres gibi mesele varsa farklı farklı şeyler gibi. Dışarıdan her ay benim tezimle ilgili bir soru sorması ben de stres unsuru haline gelebiliyor.”

“E1: Yetiştiremememe durumu var sınav ya da ödev ya da okuma çalışması da olabilir. Bu ben de stres ve kaygı yaratıyor.”

“E2: Yani şöyle tabii ki hani çok fazla şuna zamanınız yok, yani depresif bir şekilde böyle bir ayınızı bu işte veremezsiniz ama şunlarla motive olmak durumundasınız. Eldeki o kazanımlarınızı daha arttırdığınızdan hareketle kendinize yeni motivatörler bulmak zorundasınız. Burada işte belki yeniden o yaslandığınız şeylere etmenlere iş arkadaşlarınızla ailenizle eşinizi dönüp tekrar yeni bir motivasyon bulacaksınız.”

“K3: Ben şey gibi durumlar, üzüntü gibi korku gibi çok bir şey olmuyor da hani onlar da olabilir ama duygu olarak düşünüyorum. Bende acayip stres oluyor.”

Grafik 7: Duygu Durumunuzu Değiştirmek İçin Neler Yapıyorsunuz?

Araştırmaya katılan katılımcılar ertelemenin neden olduğu olumsuz duygu durumunu değiştirmek için kendi kendilerini motive ettiklerini ve planlama yaparak bu durumun üstesinden geldiklerini belirtmişlerdir. Kodlar ve kategoriler olarak belirtilen bazı katılımcıların ifadelerinin örnekleri aşağıda belirtilmiştir:

“E2: Çalışmalarınız bir yere geldikçe alanda sözünüz kabul edildikçe ve o kurduğunuz network bir şekilde olgunlaştığında artık sizin de davet edilen konumuna geldiğiniz bir süreç. Yaşanıyor, ondan sonra da tabii ki o kazanımlarınızı da kendinizi motivasyon yapmaya başlıyorsunuz. Baştaki o çabalarınızın aslında sadece bir sabır süreci olduğunu ve nihayetinde bittiğinde ya da siz duraksadığınızda eğer yeterli çabayı göstermişseniz artık sizin de talep edilen konuma geldiğinizi görüyorsunuz.”

“E1: Yetiştirdiğim durumlarda çalışıyorum, zaman ayırıyorum verimli çalışmaya çalışıyorum. Eğer erteleden kaynaklı bir sıkışma olduğunda baktım yetiştiremiyorum o zaman saldım çayıra mevlam kayıra misali olağan akışa bırakıyorum.”

“K2: Bu stres durumunu aşmak için devamlı plan yapıyorum, planlarımı yeniliyorum, değiştiriyorum. Uygulayabileceğim planlar yapmaya çalışıyorum. Zaman benim için ayrıca önemli. Bu anlamda derslerime yeterince vakit ayırmaya çalışıyorum. Çünkü ilerleyen zamanlarda tez yazacağım ve bir alt yapı edinmem ve dersleri vermem gerek.”

4. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Araştırmada elde edilen verilere, yapılan analize göre ve yayın etiğine uygun olarak elde edilen sonuç, tartışma ve öneriler aşağıda belirtilmiştir;

Erteleme, bireylerin günlük hayatlarında üzerine düşen sorumlulukları ve yapması gerekenleri zamanında yapması nedeniyle ortaya birtakım bireysel ve toplumsal sorunlar çıkarmaktadır. Bu bağlamda öğrencilerin kendilerini geliştirmeleri, başarılı bir öğrenci olmak istemelerinde akademik çalışmalarını ötelemesi bir problem olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu çalışmada, Sakarya Üniversitesi (SAÜ) Siyasal Bilgiler Fakültesi Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri (ÇEEİ) doktora öğrencilerinin tez yazma sürecini negatif etkileyen unsurların neler olduğunun ve bu kapsamda tez yazma sürecinde öğrencilerin gösterdikleri akademik erteleme davranışlarının nedenleri incelenmiştir.

Çalışma bulguları akademik düzeyde lisansüstü eğitim alan doktora öğrencilerinin erteleme davranışı sergilediklerini göstermektedir. Ayrıca erteleme davranışını gerek bireysel gerekse çevresel şartlar nedeniyle bu davranışın sergilendiği katılımcılar tarafından ifade edilmiştir. Araştırmalar da yapılan bu çalışmayı destekler nitelikte akademik erteleme davranışının birçok öğrencide çok sık karşılaşılan bir davranış olarak ortaya çıktığını göstermektedir (Senecal, Koestner ve Vallerand, 1995; Milgram, Mey Tal ve Levison, 1998; Solomon ve Rothblum, 1984; akt., Balkıs, 2006:68).

Kavram olarak bakıldığında ise katılımcılar erteleme kavramını, farklı anlamlarda algılamış ve farklı şekillerde ifade etmişlerdir. Katılımcılar erteleme kavramını, genel olarak tembellik (ötelemek, zamanında yapamamak, zamana bırakmak), zamanı yönetememe ve odak sapması olarak tanımlamışlardır. Bazı araştırmalar katılımcıların verdikleri yanıtlar çerçevesinde veya onlara benzer bir şekilde erteleme kavramını “karar almayı, bir işi yapmayı geciktirme, ertelemeye yönelik davranışsal bir eğilim ya da bir kişilik özelliği” olarak tanımlamaktadırlar. (Milgram, Tal ve Levison, 1998: 297). Bu anlamda katılımcıların erteleme kavramını değişik şekillerde tanımlamalarının öğrenim gördükleri sürelerde karşılaştıkları sorunlar, durumlar ve çevresel şartlar nedeniyle oluştuğu anlaşılmaktadır. Çağın değişen şartları, yapılan işlerin çeşitliliği, eğitimlerin farklılığı, öğrenme biçimlerinin değişmesi, kişilik

yapılarının farklı olması vb. gibi bireysel ve çevresel şartların farklılaşması erteleme kavramının algılanması ve anlamında da değişikliğe neden olacaktır.

Genel olarak literatürde erteleme davranışının iki türü olduğu görülmektedir. İlk olarak; öğrencilerin eğitimleri boyunca gözlemlenen akademik erteleme, diğeri öğrencilerin kişilik özelliklerinin bir parçası olarak görülen kronik erteleme türüdür (Milgram, Sroloff ve Rosenbaum, 1988; akt. Erdoğdu 2019:5). Araştırma bulgularında literatürde sözü edilen bu iki erteleme türünün doktora öğrencilerinin eğitim süreçleri boyunca farklı dönemlerde olduğu ortaya çıkmış ve aynı zamanda katılımcılar tarafından da bu durum ifade edilmiştir. Lisansüstü eğitimin uzun bir zaman dilimini kapsamaması erteleme davranışının da öğrenim gören öğrencilerde de sıklıkla oluşmasına neden olmaktadır. Özellikle doktora eğitiminde çalışmada kapsamında hedef katılımcılar tarafından ertelemenin doktora eğitim sürecinin belirli dönemlerinde yapıldığı ifade edilmesi bu durumu doğrulamaktadır. Farklı eğitim dönemlerinden olan katılımcılar özellikle iki dönemde erteleme davranışının sıklıkla görüldüğünü ifade etmişlerdir. İlk olarak yeterlilik sınavına hazırlık aşamasında, yoğun olarak ve çeşitli bilim dallarında çalışma yapılması öğrencilerin özellikle odaklanmalarını zorlaştırmakta, zaman yönetimi yapamamalarına neden olmaktadır bu da ertelemeye neden olmaktadır. İkinci olarak tez dönemlerinde ise gerek çevresel şartlar gerekse tez zaman süresinin uzun olması öğrencilerin erteleme yapmalarına neden olan diğer bir faktördür. Çoğunluğu akademisyen olan katılımcılar, çevresel şart olarak akademik şartları yerine getirme ve de idari işler yüklerinin fazla olması nedeniyle erteleme yaptıklarını ifade etmişlerdir.

Araştırmada öğrenciler erteleme davranışının kendilerinde kaygı ve strese neden olduklarını ifade etmişlerdir. Ferrari, Johnson ve McCown (1995), Scher ve Osterman (2002), yaptıkları çalışmalarda erteleme davranışının önemli ve ilk nedenleri arasında kaygının olduğunu ileri sürmektedirler. Katılımcılar bu stres ve kaygıdan kurtulmak için de kendi kendilerini motive ettiklerini ve zaman planlaması yaptıklarını ifade etmişlerdir. Yapılan araştırmalar yüksek içsel motivasyona ve yüksek zaman yönetimi becerilerine sahip bireylerin daha az erteleme eğiliminde olduklarını göstermektedir (Balkıs, 2006; Lee, 2005; Orpen, 1998, Senecél, Koestner ve Vallenard, 1995). Bu

anlamda yapılan araştırma diğer araştırmalarla tutarlılık göstermektedir. Bu araştırmadan elde edilen bulgulardan hareketle aşağıda bazı öneriler sunulmuştur.

- Doktora eğitimine başlayan veya devam eden akademisyenlerin/idari görevlilerin iş yüklerinin doktora eğitimi süresince hafifletilmesi ya da haftanın bir ya da birkaç gününde akademik çalışma ya da hazırlık yapabilmeleri için idari izinli sayılmaları doktora öğrencilerinde kaygı ve stresin azalmasına, verimli çalışmalarına da neden olacaktır.
- Doktora eğitimi süresince üniversitelerin psikolojik danışma ve rehberlik servisinde çalışan, psikolog ve psikolojik danışmanlar tarafından öğrencilere psikolojik destek verilmesi onların akademik çalışmalarında performanslarının arttırmalarına katkı sağlayacağı gibi mutlu bir yaşam sergilemelerine yardımcı olacaktır.
- Yine doktora eğitimi süresince danışman hocaların dışında üniversitenin görevlendireceği akademisyenler desteği ile ayrıca danışmanlık verilmesi öğrencilerin akademik çalışmalarına yardımcı olacaktır.
- Ayrıca akademik çalışma yapan öğrencilere “etkili zaman yönetimi, planlı çalışma, gerçekçi beklentiler oluşturma vb.” gibi beceri kazandırmaya yönelik grup çalışmalarının gerçekteştirilmesi öğrenciler için yararlı olacağı düşünölmektedir.
- Lisansüstü öğrencilere bu kapsamda doktora öğrencilerine üniversite içinde çalışacakları çalışma sınıflarının olması derslerine ve araştırma çalışma yapmalarına yardımcı olacaktır.
- Gerek ders gerek sınav için il dışından gelen öğrencilere konaklama desteğini sağlanması öğrencileri motive edeceği gibi kuruma karşı olumlu bakış açılırlar edinmelerini sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

AKBAY, S.E., GİZİR, C.A. (2010) Cinsiyete Göre Üniversite Öğrencilerinde Akademik Erteleme Davranışı: Akademik Güdölenme, Akademik Özyeterlik Ve Akademik Yükleme Stillerinin Rolü. Mersin Üniversitesi Eğitim Faköltesi Dergisi, Cilt:6, Sayı:1, Haziran, ss. 60-78.

- ALANKA, D. (2024) Nitel Bir Araştırma Yöntemi Olarak İçerik Analizi: Teorik Bir Çerçeve. *Kronotop İletişim Dergisi* 2024; 1(1): 62-82.
- AYTEKİN, Ç. (2023) Lisansüstü Öğrencilerinin Akademik Erteleme Davranışları ve Öğrenilmiş Güçlülük Düzeyleri. Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- BALKIS, M. (2006). Öğretmen Adaylarının Davranışlarındaki Erteleme Eğilimlerinin Düşünme Ve Karar Verme Tarzları İle İlişkisinin İncelenmesi. Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- BALKIS, M., DURU, E. (2010). Akademik Erteleme Eğilimi, Akademik Başarı İlişkisinde Genel ve Performans Benlik Saygısının Rolü. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı: 27, ss. 159-170.
- BALTACI, A. (2017) Erteleme Davranışı Eğilimi Ve Beş Faktörlü Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişkiler: Okul Yöneticileri Üzerine Bir Araştırma. *International Journal Of Contemporary Educational Studies (Intjces)*, 3(1), 56-80.
- BENK, O., EKMEKÇİOĞLU, B. E., SÖKMEN, A. (2021). Öz-Yeterlik İnancı, Kontrol Odağı İle Erteleme Davranışı Arasındaki İlişki: Bir Kamu Kurumunda Araştırma, *Yönetim, Ekonomi Ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi*, 5(4), 234-248.
- BURKA, J. B. AND YUEN, L. M. (1983). *Procrastination: Why You Do It, What To Do About It*. New York: Addison-Wessley.
- CEYLAN ÇAPAR, M. ve CEYLAN, M. (2022). Durum Çalışması Ve Olgubilim Desenlerinin Karşılaştırılması. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22 (Özel Sayı: 2), 295-312.
- CRESWELL, J. W. (2021). Nitel Araştırma Yöntemleri- Beş Yaklaşımına Göre Nitel Araştırma Ve Araştırma Deseni. (Çev.: M. Bütün ve S. B. Demir). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- DEWITTE, S., AND SCHOUWENBURG, H. C. (2002). Procrastination, temptations, and incentives: The struggle between the present and the future in procrastinators and the punctual. *European Journal of Personality*, 16(6), 469-489.
- ERDOĞDU, M. Y. (2019). Akademik Ertelemenin Yordayıcısı Olarak Benlik Saygısı, Başarı Ve Bazı Demografik Değişkenlerin Rolü. *Erciyes Journal Of Education*, 3(1), 1-15. DOI: 10.32433/Eje.470965

- FERRARİ, J.R., JOHNSON J.L., MCCOWN W.G. (1995). Procrastination And Task Avoidance: Theory, Research, And Treatment. Springer Science And Business.
- FERRARİ, J. R. (1991). Self-Handicapping By Procrastinators: Protecting Self-Esteem, Social-Esteem, Or Both? Journal Of Research İn Personality, 25(3), 245-261.
- FUSCH, P. and NESS, L. (2015). Are We There Yet? Data Saturation İn Qualitative Research. Qual. Rep., 20(9), 1408-1416.
- GÜLCAN, C. (2021) Nitel Bir Veri Toplama Aracı: Odak (Focus) Grup Tekniğinin Uygulanışı Ve Geçerliliği Üzerine Bir Çalışma. Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü E-Dergisi, Haziran, Cilt: 4 Sayı: 2.
- GÜNGÖR, A. B. ve KOÇAK, O. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Akıllı Telefon Bağımlılığı Ve Akademik Erteleme Davranışı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. JRES, 7(2), 397-419.
- GÜR, S. H., BAKIRCI, Ö., KARABAŞ, B. N., BAYOĞLU, F., ATLI, A. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Medya Bağımlılığının Akademik Erteleme Davranışları Üzerindeki Etkisi. İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 5(10), 68-77. <https://doi.org/10.29129/İnujgse.466534>
- GRECCO, P. R. (1984). A Cognitive-Behavioral Assessment Of Problematic Academic Procrastination: Development Of A Procrastination Self- Statement Inventory. Unpublished Phd, California School Of Professional Psychology – Fresno.
- KANDEMİR, M. (2016). Akademik Erteleme Davranışını Açıklayıcı Bir Model. Pegem Eğitim Ve Öğretim Dergisi, 4(3), 51-72.
- KNAUS, W. J. (2003). The Procrastination Workbook. Oakland: New Harbinger Pub.
- KNAUS, W. J. (2000). Procrastination, Blame, And Change. Journal Of Social Behavior And Personality, 15, 153- 166.
- KARABIYIK ÇERİ, B., ÇAVUŞOĞLU, C., GÜROL, M. (2015) Üniversite Öğrencilerinin Akademik Erteleme Düzeylerinin İncelenmesi. The Journal Of Academic Social Science Studies. DOI:10.9761/JASSS2721.
- LEE, E. (2005). The Relationship Of Motivation And Flow Experience To Academic Procrastination İn University Students. Journal Of Genetic Psychology, 166,5-14.

- MİLGRAM, N., MEY-TAL, G.ve LEVİSON, Y. (1998). Procrastination, Generalized Or Specific, İn College Students And Their Parents. *Personality & Individual Differences*, 25(2), 297-316.
- MİLGRAM, N. A., SROLOFF, B. & ROSENBAUM, M. (1988). The Procrastination Of Everyday Life. *Journal Of Research İn Personality*, 22(2), 197-212.
- MAXWELL, J. A. (2008). Designing A Qualitative Study. *The SAGE Handbook Of Applied Social Research Methods*, 2, 214-253.
- ORPEN, C. (1998). The Causes And Consequences Of Academic Procrastination: A Research Note. *Westminister Studies İn Education*, 21, 73-75.
- ÖZER, B. U. (2005). Academic Procrastination: Prevalance, Self-Reported Reasons, Gender Difference And It's Relation With Academic Achievement. Yüksek Lisans Tezi. Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- ÖZER, A., ALTUN, E. (2011) Üniversite Öğrencilerinin Akademik Erteleme Nedenleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Yıl: 11, Sayı: 21, Haziran, 45-72.
- POTTS, T. J. (1987). Predicting Procrastination On Academic Tasks With Self-Report Personality Measures (Unpublished Doctoral Dissertation). Hofstra University, New York, USA.
- SCHOUWENBURG, H. C. (1995). Academic Procrastination. In *Procrastination And Task Avoidance* (Pp. 71-96). Springer, Boston, MA
- SCHER, J.S. AND OSTERMAN, N.M., (2002). Procrastination, Conscientiousness, Anxiety, And Goals: Exploring The Measurement And Correlates Of Procrastination Among School- Aged Children. *Psychology İn The Schools*, 39 (4), 385-398.
- SAYERS, C. R. (2003). The Psychological Implications Of Procrastination, Anxiety, Perfectionism, And Lowered Aspirations İn College Graduate Students (Doctoral Dissertation, Cleveland State University).
- SENÉCAL, C., KOESTNER, R. and VALLERAND, R. J. (1995). Self-Regulation And Academic Procrastination. *Journal Of Social Psychology*, 135(1), 607-619.
- SIMON, J., BURSTEİN, P. (1985). *Basic Research Methods İn Social Sciences*, Newyork: Random Press.

- SOLOMON, L. J. and ROTHBLUM, E. D. (1984). "Academic Procrastination: Frequency And Cognitive-Behavioral Correlates". *Journal Of Counseling Psychology*, 31, October, 503-509.
- TAKMAZ DEMİREL, F. (2023) Araştırmalarda Kullanılan Yöntem Ve Teknikler: Sosyoloji Araştırmaları Dergisi İçerik Analizi. *Veche*, 2 (1), 30-43.
- UYANIK, K., YILDIRIM, M. VE DİNÇER, M.A.M. (2021). Özel Hastanelerde Rekabet İstihbaratı Toplanması Sürecine Yönelik Durum Çalışması. *Uluslararası Yönetim İktisat Ve İşletme Dergisi*, 17(3), 944-970. <https://doi.org/10.17130/ijmeb.831974>
- YAĞAR, F. (2023). Nitel Araştırmalarda Örneklem Büyüklüğünün Belirlenmesi: Veri Doygunluğu. *Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*,7(2), 138-152. doi: 10.38122/ased.1030365
- YEŞİLTAŞ, M.D. (2020).Akademik Motivasyon Ve Genel Erteleme Davranışının Öğrencilerinin Akademik Erteleme Davranışı Üzerindeki Rolü. *Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*,4(1),123-133.
- YILDIRIM, A. ve ŞİMŞEK, H. (2008). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (6. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- YILDIRIM, A. ve ŞİMŞEK, H. (2016). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- YILDIZ B. ve ASLAN, H. (2023). Öğretmenlerin Psikolojik İyi Oluşları İle Erteleme Davranışları Arasındaki İlişki. *Akademik Platform Eğitim Ve Değişim Dergisi*, 6(2), 246- 278. DOI: 10.55150/Apjec.1375474.
- YORULMAZ, A. (2003). Erteleme Davranışının Çeşitli Psikolojik Değişkenler Açısından İncelenmesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.